

PATRIMONI HISTÒRIC

Lluís Companys vist pels fotoperiodistes dels anys 30

Una exposició al castell de Montjuïc recorda el president

Retrat Companys aplega imatges dels fotoperiodistes Carlos Pérez de Rozas, Agustí Centelles, Josep Domínguez i Josep Maria Sagarra. L'exposició sobre Lluís Companys es pot veure al castell de Montjuïc.

XAVIER CERVANTES

BARCELONA. Cal travessar el pati d'armes del castell de Montjuïc per arribar a una petita sala de parets blanques que des d'ahir i fins al 30 de gener del 2013 acull l'exposició *Retrat Companys. Imatges del president Lluís Companys dels fons de l'Arxiu Fotogràfic de Barcelona*. A l'esquerra hi ha una fotografia de grans dimensions. La va fer Agustí Centelles i mostra l'arribada de Companys a la plaça Sant Jaume de Barcelona l'1 de març del 1936, dues setmanes després del triomf electoral del Front Popular.

Era el retorn del president de la Generalitat després de l'empresonament al penal del Puerto de Santa Maria. És a dir, un moment històric, de la història en majúscules, com el que també documenta la fotografia de la proclamació de la República, que van fixar Josep Maria Sagarra i Pau Lluís Torrens el 14 d'abril del 1931.

L'home que mirava a càmera

Davant la fotografia més gran de l'exposició n'hi ha una de més petita en què Companys és l'únic que mira a càmera i somriu. Seu al costat de Francesc Macià a la llotja de l'Estadi Olímpic de Montjuïc el 27 d'abril del 1931. El peu de foto informa que a la gespa es disputava un partit de futbol entre la selecció espanyola i la irlandesa. Companys mira amb complicitat l'objectiu de Sagarra, un dels reporters gràfics

Lluís Companys mira la càmera de Josep Maria Sagarra durant un partit de futbol a l'Estadi Olímpic, l'any 1931. SAGARRA-TORRENTS / AFB

que van deixar constància de les convulsions dels anys 30 i que va arribar a ser fotògraf oficial de la Generalitat.

No és l'única fotografia amb context esportiu que es pot veure a l'exposició. Carlos Pérez de Rozas el va retratar al final de la Volta a Catalunya, el 18 de juny del 1933, quan Companys era ministre de Marina. És una de les poques imatges en què sembla que no sigui conscient de la presència de la càmera. També n'hi ha en què el fotògraf capta una acció, com ara la visita del president a l'Hospital de Sant Pau el 9 d'agost del 1936, quan la Guerra Civil ja havia començat. Pérez de Rozas marca amb un lleuger desenfocament la mà de Companys que s'apropa a un ferit. O com la que el mostra amb el

puny alçat en una cursa de braus a benefici de les víctimes del feixisme, també signada per Pérez de Rozas l'agost del 36.

Jordi Serchs, cap de l'Arxiu Fotogràfic de Barcelona, ha seleccionat 52 imatges de Companys datades entre el 1931 i el 1938. La majoria s'hi exposen i la resta es poden veure projectades en una pantalla. L'exposició, que es va inaugurar ahir, 72 anys després l'afusellament del president al mateix castell de Montjuïc, és tant "un retrat de Companys com del fotoperiodisme de la República", explica Serchs. El retrat del polític permet seguir la seva trajectòria des de la proclamació de la República fins a les imatges del temps de guerra. Se'l veu, per exemple, amb Macià i amb Manuel Azaña. També a la capella d'ardent de Santiago Rusiñol, en una fotografia de Josep Domínguez.

El retrat del fotoperiodisme deixa constància de la professionalitat de quatre mestres de la crònica gràfica dels anys 30. L'exposició aplega fotografies de tots quatre provinents de l'Arxiu Fotogràfic de Barcelona, la Fundació Vila Casas i l'Arxiu Agustí Centelles i Ossó, així com material de *La Vanguardia* i la Fil·moteca de Catalunya.

Les cartes a Macià

L'exposició es completa amb un apartat dedicat a dues cartes de Lluís Companys adreçades a Francesc Macià l'any 1931, una manuscrita i l'altra mecanografiada, que revelen la relació entre els dos polítics i la influència de la premsa del moment. Aquestes dues cartes les acaba de comprar l'Ajuntament de Barcelona, amb altres documents com ara correspondència de Niceto Alcalá Zamora i Lluís Nicolau d'Oliver, a la Llibreria Balagué per 8.500 euros. ■

El fotògraf Carlos Pérez de Rozas va seguir la visita del president de la Generalitat a l'Hospital de Sant Pau el 9 d'agost del 1936. PÉREZ DE ROZAS / AFB